

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlation Research)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 21 คณะจำนวน 26,473 คน (ฝ่ายทะเบียนการศึกษา สำนักทะเบียนและประมวลผล, 2553)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % โดยมีสูตรคำนวณดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

e คือ ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (กำหนดให้ที่นัยสำคัญ .05)

N คือ ขนาดประชากร

จากการแทนค่าในสูตรได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 394 คน ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน หลังจากนั้นใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) และวิธีสุ่มตามความสะดวก (Convenient Sampling) ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนตัวอย่างตามสัดส่วน

จำนวนประชากรนักศึกษาแต่ละกลุ่มสาขาวิชา โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มสาขา คือ สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ จำนวน 100 คน สาขาวิทยาศาสตร์ จำนวน 137 คน และสาขาสิลปะศาสตร์ จำนวน 163 คน ได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

กลุ่มสาขา/คณะ	นักศึกษาปริญญาตรี ปีการศึกษา 2553	ตัวอย่าง (ราย)
1.สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์		
- แพทยศาสตร์	1,274	19
- ทันตแพทยศาสตร์	540	8
- เภสัชศาสตร์	967	15
- เทคนิคการแพทย์	1,047	16
- พยาบาลศาสตร์	2,473	37
- สัตวแพทยศาสตร์	317	5
2.สาขาวิทยาศาสตร์		
- วิทยาศาสตร์	2,858	43
- วิศวกรรมศาสตร์	3,566	54
- เกษตรศาสตร์	1,254	19
- อุตสาหกรรมเกษตร	1,074	16
- สถาปัตยกรรมศาสตร์	361	5
3.สาขาสิลปะศาสตร์		
- มนุษยศาสตร์	2,063	31
- ศึกษาศาสตร์	1,435	22
- วิจารณ์ศิลป์	636	9
- สังคมศาสตร์	815	12
- บริหารธุรกิจ	1,716	26
- เศรษฐศาสตร์	955	15
- การสื่อสารมวลชน	529	8
- รัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์	792	12
- นิติศาสตร์	76	12

ตาราง 1 (ต่อ)

กลุ่มสาขา/คณะ	นักศึกษาปริญญาตรี ปีการศึกษา 2553	ตัวอย่าง (ราย)
- วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี	1,032	16
รวม	26,473	400

ที่มา : ฝ่ายทะเบียนการศึกษา สำนักทะเบียนและประมวลผล ข้อมูล ณ เดือน กรกฎาคม 2553

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ

1. ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา
2. การรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

ตัวแปรตาม

3. ภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร ของกลุ่มตัวอย่าง 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ช่วงอายุ ชั้นปีที่ศึกษา คณะที่ศึกษาและ รายได้ต่อเดือน

2. แบบวัดเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา แบบวัดนี้ คุสิต อุทิศพงษ์ (2547) เป็นผู้สร้างขึ้น และได้ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการคำนวณหาความสอดคล้องภายในของแบบวัด โดยอาศัยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficients) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.93 เมื่อผู้วิจัยดัดแปลงแบบวัดของ คุสิต อุทิศพงษ์ (2547) แล้วได้

ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) อีกครั้ง ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.92 มีข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 50 ข้อ โดย แบ่งองค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมออกเป็น 5 ด้านคือ

2.1 ความรับผิดชอบต่อครอบครัว จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 3,5,11,16,20,26,33,35,39,47

2.2 ความรับผิดชอบต่อเพื่อน จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 2,10,21,25,27,32,34,42,45,48

2.3 ความรับผิดชอบต่อชุมชน จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 4,7,13,15,18,22,24,30,38,50

2.4 ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาจำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1,9,14,23,28,31,36,41,44,49

2.5 ความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 6,8,12,17,19,29,37,40,43,46

เกณฑ์การให้คะแนน เป็นการให้ผู้ตอบประเมินความคิดเห็นเป็นมาตราประมาณค่า(Rating Scale) แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
ปฏิบัติกิจกรรมนี้ เป็นประจำ สมำเสมอ	4
ปฏิบัติกิจกรรมนี้ บ่อยครั้ง	3
ปฏิบัติกิจกรรมนี้ น้อยครั้ง	2
ไม่เคยปฏิบัติกิจกรรมนี้เลย	1

การแปลผล

การแปลผลคะแนนความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยแบ่งช่วงระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับสูงมาก ระดับสูง ระดับต่ำ ระดับต่ำมาก โดยการคำนวณจากสูตร ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{อันตรภาคชั้น} &= \text{พิสัย/จำนวนชั้น} \\
 &= (\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})/\text{จำนวนชั้น} \\
 &= (4-1)/4 \\
 &= 0.75
 \end{aligned}$$

จากการพิจารณาข้างต้น จึงเป็นเกณฑ์กำหนดให้การแบ่งระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

คะแนนตั้งแต่ 1.00-1.75 หมายถึง นักศึกษามีความรับผิดชอบด้านนั้นต่ำมาก

คะแนนตั้งแต่	1.76-2.50	หมายถึง นักศึกษามีความรับผิดชอบด้านนั้นต่ำ
คะแนนตั้งแต่	2.51-3.25	หมายถึง นักศึกษามีความรับผิดชอบด้านนั้นสูง
คะแนนตั้งแต่	3.26-4.00	หมายถึง นักศึกษามีความรับผิดชอบด้านนั้นสูงมาก

3. เป็นแบบวัดเกี่ยวกับการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยอ้างอิงจากองค์ประกอบหลักของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ISO 26000 จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความแม่นยำ (Content Validity) หลังจากแก้ไขข้อคำถามแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการคำนวณหาความสอดคล้องภายในของแบบวัด โดยอาศัยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficients) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.94 แบบวัดมีข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 14 ข้อ จาก 7 องค์ประกอบได้แก่

1. การกำกับดูแลกิจการที่ดี จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 1,2
2. การคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 3,4
3. การปฏิบัติด้านแรงงานจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 5,6
4. การดูแลสิ่งแวดล้อมจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 7,8
5. การดำเนินธุรกิจอย่างเป็นธรรม จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 9,10
6. การใส่ใจต่อนักศึกษา จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 11,12
7. การแบ่งปันสู่สังคมและชุมชนจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ข้อ 13,14

เกณฑ์การให้คะแนน เป็นการให้ผู้ตอบประเมินความคิดเห็นเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับข้อความนี้	4
เห็นด้วยกับข้อความนี้	3
ไม่แน่ใจว่าเห็นด้วยหรือไม่กับข้อความนี้	2
ไม่เห็นด้วยกับข้อความนี้	1

การแปลผล

การแปลผลคะแนนการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยแบ่งระดับการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับสูงมาก ระดับสูง ระดับต่ำ ระดับต่ำมาก โดยการคำนวณจากสูตร ดังนี้

$$\text{อันตรภาคชั้น} = \frac{\text{พิสัย/จำนวนชั้น}}$$

$$\begin{aligned}
 &= (\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}) / \text{จำนวนชั้น} \\
 &= (4-1) / 4 \\
 &= 0.75
 \end{aligned}$$

จากการพิจารณาข้างต้น จึงเป็นเกณฑ์กำหนดให้การแบ่งระดับการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรทั้ง 7 องค์ประกอบ ดังนี้

คะแนนตั้งแต่	1.00-1.75	หมายถึง นักศึกษามีการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การด้านองค์ประกอบนั้นต่ำมาก
คะแนนตั้งแต่	1.76-2.50	หมายถึง นักศึกษามีการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การด้านองค์ประกอบนั้นต่ำ
คะแนนตั้งแต่	2.51-3.25	หมายถึง นักศึกษามีการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การด้านองค์ประกอบนั้นสูง
คะแนนตั้งแต่	3.26-4.00	หมายถึง นักศึกษามีการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การด้านองค์ประกอบนั้นสูงมาก

4. เป็นแบบวัดเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยอ้างอิงจากองค์ประกอบหลักของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์การ ISO 26000 จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความแม่นยำตรง (Content Validity) ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการคำนวณหาความสอดคล้องภายในของแบบวัด โดยอาศัยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficients) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.09 แบบวัดมีข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 7 ข้อ จาก 7 องค์ประกอบ ได้แก่

- 4.1 การกำกับดูแลกิจการที่ดี จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 1
- 4.2 การคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 2
- 4.3 ข้อปฏิบัติด้านแรงงานจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 3
- 4.4 การดูแลสิ่งแวดล้อมจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 4
- 4.5 การดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นธรรมจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 5
- 4.6 การใส่ใจต่อนักศึกษาจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 6
- 4.7 การแบ่งปันสู่สังคมและชุมชนจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 7

ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบบ Likert ที่ให้ผู้ตอบประเมินค่าเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
ประทับใจมากที่สุด ต่อการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสังคมข้อนี้	4
ประทับใจมาก ต่อการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสังคมข้อนี้	3
ประทับใจปานกลาง ต่อการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสังคมข้อนี้	2
ไม่ประทับใจ ต่อการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสังคมข้อนี้	1

การแปลผล

การแปลผลภาพลักษณ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยแบ่งระดับภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับดีมาก ระดับดี ระดับแย่ ระดับแย่มาก โดยการคำนวณจากสูตร ดังนี้

อันตรภาคชั้น

=

พิสัย/จำนวนชั้น

=

(คะแนนสูงสุด – คะแนนต่ำสุด)/จำนวนชั้น

=

(4-1)/4

=

0.75

จากการพิจารณาข้างต้น จึงเป็นเกณฑ์กำหนดให้การแบ่งระดับภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 7 องค์ประกอบ ดังนี้

คะแนนตั้งแต่	1.00-1.75	หมายถึง มีภาพลักษณ์ที่แย่มาก
คะแนนตั้งแต่	1.76-2.50	หมายถึง มีภาพลักษณ์ที่แย่
คะแนนตั้งแต่	2.51-3.25	หมายถึง มีภาพลักษณ์ที่ดี
คะแนนตั้งแต่	3.26-4.00	หมายถึง มีภาพลักษณ์ที่ดีมาก

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง สร้างแบบวัดการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร และแบบวัดภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. คัดแปลงแบบวัด ความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา

3. ตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) เมื่อผู้วิจัยได้สร้างการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร แบบวัดภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคิดแปลงแบบวัดความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษาทั้ง 3 ฉบับเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำแบบวัดทั้ง 3 ฉบับไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเพื่อหาความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity)

4. นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ จำนวน 30 คน แล้วนำผลการตอบแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach)

5. ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปเก็บข้อมูลตามคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

6. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้จะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งวิธีการทางสถิติที่ใช้มีดังต่อไปนี้

1. สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้ในการบรรยายลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Correlation Analysis) โดยคำนวณค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ โดยใช้สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

3. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาอำนาจพยากรณ์ของความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษา และการรับรู้ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ที่มีต่อภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2